

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: **DUMINEC'A.**

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

La adres'a „Luminatoriului.“

II.

O judecata, pre carea o pronuntia cinev'a asu-pr'a altui'a, numai atunci este drépta si indreptati-ta, daca are de basa faptele acelui'a, asupra carui'a voim a ne pronuncia. Cand inse o judecata nu are acésta basa; ci ea emanéza numai din vorbe, seau din „siopte,“ atunci ea nu este nimicu mai multu, decâtu ceea ce sunt vorbele si „sioptele,“ din carea ea a emanatu.

De aceea se-ne ierte dlu Rotariu, daca mesu-randu cu acést'a mesura imputarea, pre carea o face Ds'a Pré Santiei Sale cu „recomendatiunea in sus“ si cu „binevoirea guvernului“ constatàm, ca nimicu mai neadevaratu, decât acést'a imputare. Faptele vor-bescu altcum, si anume:

Noi cei cari traimu mai aprópe de Pré San-ti'a s'a, si alaturi'a cu noi multi altii, scimu cu totii, si am potutu vedé adeseori cu ochii, ca Pré Santi'a S'a, ori de câte ori au ceruta interesele bisericeii si natiunei sale, totdeún'a a fostu gata a intrá in lup-ta cu „cei de sus,“ — si a-si face detorinti'a in lupt'a cu acesti'a cu aceeași resolutiune, cu aceeași energia si cu aceeași inima romanésca, cu care l'am vediutu lucranda si luptandu in tóte lucrările sever-site de Pré Santi'a S'a si sub conducerea Pré Santiei Sale in interesulu desvoltării si intaririi bisericeii si neamului romanescu din aceste pàrti.

Apoi cine s'a interesatu mai de aprópe de cele ce s'au petrecutu in eparchi'a Aradului in timpul din urma intru promovarea marilor interese ale bi-sericeii si natiunei, au potutu vedé si s'a potutu con-vinge si despre mai multu, si anume ca pentru inte-resele bisericeii Pré Santi'a S'a este gat'a a-si sac-rificá chiar si positiunea, ceea ce putem dovedi cu unii dintre acei illustri barbati, catra cari si dlu Rotariu este cu tóta increderea.

Suntu multe casurile, in cari Pré Santi'a S'a a doveditu, cà scie luptá si in contr'a „celoru de sus,“ cand ceru interesele bisericeii si natiunei sale.

Dar pentru cá se nu fimu indiscreti, ne vom margini a aminti aici numai unele, cunoscute de altcum si publicului mare.

Dlu Rotariu scie, si eparchi'a intréga si-va fi mai aducend aminte, ca la anulu 1879, cand gu-vernulu substernuse proiectulu de lege pentru intro-ducerea limbei magiare obligatórie in scólele elemen-tarie, Pré Santi'a S'a a pasitu cu tóta resolutiunea contra acelui proiectu, participandu in deputatiune la Maiestatea S'a in acést'a cauza, si apoi cand acelu proiectu s'a pertractatu in cas'a magnatiloru Pré Santi'a S'a si-a ridicatu si acolo vocea in contra acelui proiectu cu tóta resolutiunea. Totu astfeliu a procesu Pré Santi'a S'a, si cand se tractá de proiectulu de lege pentru scólele medie la anulu 1883.

A doveditu apoi acést'a Pré Santi'a S'a si in alte casuri, si anume: mai d'esti ani guvernulu tierii la cererea comitatului Arad dispusese, cá consistoriulu se corespunda in limb'a magiara cu comisiunea ad-ministrativa a comitatului, dar intrevenindu energicu Pré Santi'a S'a in acésta afacere guvernulu si-a re-vocatu acea dispusetiune.

A dovedit'o acést'a Pré Santi'a S'a si in anulu trecut, cand se pornise nefericitulu curentu propa-gatu prin jurnalistic'a magiara de a-se remagiarisá comun'a Ravn'a, si cand nu de o comuna era vorb'a, ci de multe comune din frumós'a vale a Desnei, si cand adeca unu istoricu magiaru din Pest'a scrisese, si se incercase a dovedi, ca in valea Desnei sunt mai multe mii de magiari romanisati, si cerea cu intetire dela societatea magiara remaghiarisarea acelor'a, care societate colectase deja si bani pentru scopulu a-cést'a.

Publiculu nostru si-va fi aducendu apoi aminte, ca Pré Santi'a S'a a intrevenitu si atunci cá si alta data cu tóta energi'a. Acestei intreveniri a Pré San-tiei Sale este apoi a-se multiemi faptulu, ca acelu curentu a incetatu fara vre-o consecintia pentru bise-ric'a si natiunea nóstra.

Am mai poté espune multe asemenea fapte, dar

cine se intereséza de ele si altcum le scie, si póte se-le scie, intocm'a precum le-a sciutu pre tóte biserice'a si natiunea, atunci, cand in diferite rënduri si-au pronuntyatu destul de lamuritu verdictulu loru asupra activitãtii si tienutei nationale a Pré Santiei Sale.

* * *

Privindu cinev'a preste anele bisericei si istoriei desvöltãrii bisericei nóstre nationale va aflã de sigur multe astfelu de verdicte.

Si desã sunt cunoscute aceste verdicte; totusi in considerarea ca ele constituiescu momente principale din viéti'a si desvöltarea nóstra nationala, credemu, ca este bine, cá se revenimu asupra unor'a din ele si de asta data.

Ei bine, speramu, ca lumea si-va fi mai aducënd aminto, ca era anulu Domnului 1885, cand nemijlocitu inainte de intrunirea sinodului eparchialu, unu domnu óre carele, seau dóra unu „grupu“ de domni, publicara intr'unu jurnalulu alu loru unu articlu indesyitu de invective si calumnii contra Pré Santiei Sale.

N'am respunsu nici noi, si n'au respunsu nici altii la acele calumnii nimicu, — tocma asia precum n'am respunsu nici la altele multe.

Dupa doue dile s'a intrunitu sinodulu eparchialu aradanu, si Pré Santi'a S'a, in considerarea ca se implineau tocma diece ani, de cand functionã cá Archiereulu acestei eparchiei, a aflu de bine a face in discursulu de deschidere o espunere despre cele ce s'au lucratu in interesulu culturii si desvöltãrii nóstre nationale in acestu restimpu.

Ómenii, cari au fost de facia la deschiderea acelu sinodu, au vediutu si au semtitu; ér cei ce n'au fost, au potutu, si potu ceti si astadi din protocolulu acelu sinodu, cum biserica prin rostulu alesiloru clerului si poporulu eparchiotu a constatatu, ca discursulu de deschidere alu Pré Santiei Sale „este unu actu istoricu de mare importantia,“ si cum deputatii sinodali si in momentul primei impressiuni in unanimitate s'au vediutu indemnati „a dá tributulu reverintiei si recunoscintiei loru facia de Pré Santi'a S'a.“

Dar acelu discursu fiend „unu actu istoricu de mare importantia“, — sinodulu eparchialu l'a supusu unui deosebitu studiu; si dupa studiu si apretiare sinodulu in unanimitate a votatu in absentia Pré Santiei Sale in sesiunea ordinaria a anulu 1885 cunoscut'a adresa de aderintia pre carea i-o inmanuã mergendu in corpore din localitatea sinodului la Pré Santi'a S'a in resiedinti'a episcopésca.

In acést'a adresa sinodulu eparchialu, si respective representanti'a clerului si poporulu eparchiotu recunoscendu multele merite ale Pré Santiei Sale si votandu-i incredere, recunoscintia si multiemita, — apoi constatandu „zelulu archipastorescu“ „neadormit'a ingrijire a Pré Santiei Sale“ „atâtea imbunatatiri,

atâtea fapte complinite, atâtea d'ocumente visibile, bá batatórie chiar si la ochii streiniloru“, i-adreséza Pré Santiei Sale intre altele multe si urmatórele :

„Pastoriulu nostru celu bunu si dreptu si intieleptu, ori de câte ori cu zelu si dragoste a cautatu, si a chiamatu cu sene turm'a s'a cuventatória, a gasit'o, si ea l'a ascultatu, si la urmatu pre cáile cele bune.“

„Pastoriulu si-a pusu sufletulu pentru turma, pastoriulu neobositu a cutrieratu campii, muntii si codri spre a-si vedé si conduce turm'a cea cuventatória,“ si altele asemenea.

Astfelu s'a pronuntyatu biserice'a nóstra nationala asupra vietii si activitãtii Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu Ioan Metianu, ér prin acésta judecata biserice'a nu afla nicairi in viéti'a si activitatea Pré Santiei Sale „recomendatiune in sus,“ precum pre nedreptu i-insinua dlu Rotariu; ei biserice'a afla fapte nationale, pentru cari i-uréza Pré Santiei Sale „dile multe si fericite spre binele bisericei celei vine, carei'a Pré Santi'a S'a si-a dedicatu viéti'a“ (vedi prot. sin. eparch. aradanu din 1885.)

Si acésta judecata este unu „faptu istoricu,“ si nu sunt „vorbe,“ isvorite din „siópte.“

Precum s'au pronuntyatu alesii clerului si poporulu asupra vietii si activitãtii Pré Santiei Sale: tocma asia de lamuritu si-a esprimat clerulu si poporulu *incredere deplina* in Pré Santi'a S'a la tóte ocasiunile, si in specialu cu ocasiunea când s'a ziditu seminariulu diecesanu. Pré Santi'a S'a prin o epistola pastoralã a aretatu clerulu si poporulu seu eparchiotu, ca dieces'a are trebuintia pentru crescerea clerului si a personalului didacticu trebuintiosu de unu seminaru, carele se corespunda recerintieloru moderne ale investimentului, — cerendu sprijinulu tuturor intru realisarea acestei intreprinderi.

Si clerulu si poporulu a ascultatu glasulu pastoriului intr'unu modu nemai cunoscutu in viéti'a si desvöltarea nóstra nationala. In timpu de trei luni de dile au incursu spre acestu scopu *cincidieci si cinci de mii de fiorini* la cass'a consistorialã, din care suma si cu unu calculu realu s'a ridicatu frumosulu palatu seminariulu alu diecesei ortodocse a Aradului, cá vecinicu se vorbésca, si se marturisésca despre increderea reciproca dintre „pastoriu“ si „turm'a s'a cuventatória,“ si vecinicu se marturisésca despre zelulu pastoriului, si dragostea, cu carea clerulu si poporulu scie se aduca jertfa placuta lui Ddieu pre altariulu educatiunei si culturai nationale.

* * *

O alta imputare, pre carea o face dlu Rotariu, este, cá: nici Pré Santi'a Sa, nici sinodulu eparchialu aradanu de acum nu ar fi atât de „nationalu,“ precum erau sinódele de odinióra.

Grava si cutezata este acésta imputare la adres'a celoru mai de frunte barbati ai nostri din diecesa, preoti si mireni !

Si marturisimu, ca chiar dela dlu Rotariu nu potem intielege acésta grava imputare!

Dlu Rotariu scie tot asia de bine, cá si noi, ca sinodulu eparchialu aradanu de astadi cu exceptiunea acelu barbatu, cari in decursulu timpului au trecut din acésta viétia, mai se compune tot din acei membri, din cari se compuneau sínódele de mai nainte, — inependu dela ilustru dni Mocsonesci si pana la dnii Babesiu si Rotariu.

Si este unu lucru fórte regretabilu, ca dlu Rotariu a pusu in discussiune publica acésta delicata cestiune, si anume cestiunea: de a face asemenare si a aflá diferentia intre sinodulu eparchialu de astadi si sínódele de odinióra.

Provocati de dlu Rotariu inse, noi, cá organu in servitiulu bisericeii, si cari avem detorinti'a a ingrijí, cá publiculu se fia corectu si bine informatu despre fóte cele ce se petrecu in organismulu bisericeii, regretám fórte multu, cand ne vedemu provocati a-lu urmá pre acestu terenu, si in contra vointiei nóstre ne vedemu siliti a face celu putienu in o singura cestiune o paralela intre Episcopulu si sínódele de odinióra si intre Episcopulu si sinodulu de acum.

Se vedemu deci, si se ne luminám!

Sciutu este, ca un'a din cele mai mari dorintie a Romaniloru ortodocsi, si mai alesu a celoru din Ungari'a si Banat, a fost: eliberarea loru de sub ierarchi'a serbésca, seau asia numit'a despartire ierarchica, — cu care dorintia, durere, s'au dusu fórte multi frati ai nostri in mormentu, fara se-o fi potutu vedé realizata.

Sute de ani a asceptatu, si a strigatu romanimea dupa implinirea acestei dorintie, a acestui visu de auru alu neamulu romanescu din pártile ungaro-banatiche; ba o parte insemnata, vediendu ca omu nu erá, carele se realizeze acésta dorintia, si-a perdtu rabdarea, si si-a parasitu chiar si religiunea stremosiésca numai pentru cá se-si véda odata implinita acea dorintia.

Sute de ani a trebuitu se ascepte romanimea, pana cand Provedinti'a divina i-tramise intre altii si pre marele Andreiu, carele prin lupte grele, prin factu si intieptiune a condusu si acésta cauza pana cand Ddieu i-a ajutatu, cá se scóta pre toti romanii de sub ierarchi'a serbésca, si se-i intrunésca sub o metropolia romana-nationala, — afara numai de cei cam 50,000 de suflete romane din asia numitele comune mestecate, unde adeca, in multe, printre câte 1000—1500 de Romani sunt si câte câteva'a familii serbe, ér in altele abia câte 2—3 cá de esemplu in Orosihaza, Leskovicza, Araniacov'a si altele.

Despartirea acestoru frati ai nostri din asemenea comune mestecate a remasu a-se face mai tardiu, dupa ce se va fi delegatu prin Maiestatea Sa unu tribunalu, carele se judece asupra impartirei averii comune dintre romani si serbi.

Si se implinesce in curend unu patrariu de seclu, de cand s'a despartitu faptice ceialalti Romani de ca-

tra Sérbi, si de cand s'a decretatu si despartirea acestoru 50,000 de frati ai nostri, Romani din comunele mestecate; ér in acestu restimpu de aprópe unu patrariu de seclu, dupa asertiunile dlui Rotariu, au fost tot sínóde si episcopi mai „nationali,“ decât astadi; si totusi cu durere vedemu aceea, ca desi au fost mai favorabile imprejurárele de mai nainte, mai alesu pre cand traia fericitulu Siagun'a, — si ori cât de multu si de tare au strigatu acei frati ai nostri, nici Episcopii, nici sínódele de odinióra, atât de multu laudate de dlu Rotariu, ba nici chiar unii advocati, dupa dlu Rotariu de siguru „mari nationalisti,“ cari au primitu anticipatiuni dela romanii din unele comune mestecate, — n'au auditu glasulu de durere alu acelu frati ai nostri, si nu le-a mersu in ajutoriu, se fia inceputu macaru unu singuru procesu de despartire ierarchica.

Si acésta insemnata si eminenta nationala cauza a trebuitu se remana in sarcin'a „protopopulu dela Zernesti“, a Pré Santiei Sale, actualulu parinte Episcopu alu Aradului.

Vorbindu de acésta insemnata cauza eram se smintimu, si noue cá cronicari in servitiulu bisericeii nu ne este iertatu a sminti.

De aceea ne rogám, se ni-se ierte, daca ulterioru venimu se rectificám acésta sminta, si dechiarám, ca dá, s'a facutu cev'a si mai nainte de venirea Pré Santiei Sale aici, in acésta cauza; dar dupa nensemnat'a nóstra convingere ceea ce s'a facutu, atât de reu s'a facutu, încât ar fi fost multu mai bine si multu mai nationalu lucru de a nu se face nimicu, decât a-se face ceea ce atât de reu s'a facutu.

Erau adeca pana dupa anulu 1870 in dieces'a Aradului incorporati si apartienetori ierarchiei romane, si resfirati in 6—7 comune de ale nóstre unu numeru de cam 3000 de serbi; si in locu cá acesti'a se fia fost tienuti sub ierarchi'a romana, precum, durere, tienu serbii si astadi sub ierarchi'a serbésca pre cei 50,000 de romani; ori in locu se-se fia disu serbiloru: noi ve dâmu pre serbii vostri de sub ierarchi'a nóstra, dar se-ne dati si voi pre romani aflatori sub ierarchi'a vóstra, — ai nostri au datu pre toti serbii aflatori sub ierarchi'a romana, mai dându-le in pamenturi si bani o suma cam de un'a suta mii fiorini, — fara cá noi se fimu primitu macar pre unu singuru individuu din cele 50,000 de romani, aflatori sub ierarchi'a serbésca.

A trebuitu deci se vina „protopopulu dela Zernesti,“ si se iea asupra-si si resolvirea acestei insemnate cestiuni nationale.

Si acelu protopopu a si inceputu a lucrá la resolvirea cestiunei astfelu, dlu Rotariu scie fórte bine, ca pre cand de o parte a pusu in curgere mai multe procese de despartire ierarchica, — dintre cari unele sunt aprópe terminate, pre atunci pre de alta parte pre cei 1600 de Romani din comun'a Mehal'a i-a luat sub scutul se, constituindu-i intr'o frumósa parochia ro-

mana, si asfeliu eliberandu-i de multele sicane, la cari erau espusi mai nainte.

Ori cine va intielege, ca prin acést'a s'a facutu unu mare servitiu pentru resolvirea definitiva a acestei insemnate cause nationale; càci acum fratii nostri romani banatieni, aflatori sub ierarchi'a serbésca sciun barem, ca este cinev'a, care asculta, si se intereséza de durerile si plangerile lor.

Mai amintimu apoi aici, ca sinódele eparchiale din Aradu si Caransebesiu din anulu curentu, apretiiandu acesta lucrare au votatu in unanimitate multiemita si recunoscintia Pré Santiei Sale pentru serviciile facute intru resolvirea definitiva a acestei insemnate cause nationale.

Mai este inse o mare intrebare in acésta cauza, si anume: ca dupa ce imprejurările de astadi nu ne sunt nici chiar atât de favorabile, precum erau inainte cu 10—15 ani, — cine are se pórte greutatea responderii, daca acésta cauza pré multu intardiiata nu s'ar poté resolvi atât de bine, precum de sigur s'ar fi potutu resolvi, daca s'ar fi lucratu la resolvirea ei inainte cu 10—15 ani?

Terminandu aceste reflexiuni ale nóstre, speràm, ca nu ni-se va luá in nume de reu, daca ne vom permite si noi o singura intrebare, si anume: ca óre prin articlii din urma publicati in „Luminatoriulu“, precum si prin altii si prin multe corespondentie de acésta natura in-desuite de atacuri si insulte contra prelatilor, contra preotimei si altor'a multi, publicate in numitul jurnal, servit'au onorabilii confrati ai nostri dela „Luminatoriulu“ caus'a nationala romana, seau nu?

Lasàm respunsulu la acésta intrebare la apretia-rea onoratului publicu.

Epistolele parochului betranu.

VIII.

Iubite Nepóte! — Nu este nici unu lucru reu pe pamentu, din carele omulu cu minte se nu póta scóte vre-o invetiatura. Sunt multi ómeni dintre noi cari tienu cà o parte a gazetelor nóstre face reu pentrucà s'a indeletnicitu a scrie prea adese-ori grele invinui asupra capiloru bisericeii nóstre. Intre noi, fia disu Iubite Nepóte! eu nu sum de parerea acést'a, ori te vei mania pre mine ori ba. Ce e dreptu nu e frumosu, ca o gazeta se scrie necurmatu despre fetie bisericesci, si se-si verse veninulu asupra persóneloru cu merite, care stau in fruntea bisericeii, dar de reu nu e reu acést'a chiar pentru biserica. Spre pilda: „Tribun'a“ dela Sibiu dela numerulu seu d'antâiu a scrisu multe lucruri, ce ei i s'a imparutu cà nu sunt bune, a scrisu in modulu ei cu pé'n'a inmoiata in veninu, a lovit in modulu ei — dandu dreptu in capu, si ce se vedi: „Telegrafulu

romanu“ se trediesce din somnu, si-sufulca manecela si iese intru aperarea bisericeii si a fetieloru bisericesci; „Telegrafulu“ se face mai viuu, publiculu lu-cetesce cu interesare, si se lamuresce asupra invinuiriloru facute de „Tribuna.“ Se coaduna apoi sinodulu eparchialu, ispitesce si petrunde pana in rarunchii archidiecesei, si dice cà tóte sunt la ronuéla; sinodulu afla, cà trebile mergu bine si Escelentiei Sale i-se da tóta satisfactiunea. Ce va vorbí de acuma „Tribun'a“ — e lucrulu ei, cetitorii densei si-vor scí da parerea intr'unu chipu séu intr'altulu; destulu cà „Telegrafulu“ ajunsse a fi mai cautatu, adevverulu scosu la ivéla, éra „Tribun'a“ e trasa la indoioéla, cand o cetesci adeca trebue se stai pre locu la tóta com'a, si se te intrebi — óre se-i credi au ba?

Nu ti-asi fi scrisu epistol'a, acést'a Iubite Nepóte! déca nu ceteam in fói'a dtale cum v'ati incaieratu adeca dvóstra cu „Luminatoriulu“ din Timisiór'a. — Vedi ast'a-mi place! cand eram mai teneru si mie mi-placea a me disputá cu ómeni de paur'a celor'a dela „Luminatoriulu.“ — „Luminatoriulu“ inca are datin'a a dá in capu, dar nu prea nimeresco, trebue se fia reu puscasiu. Din tóta incaierarea dvóstre inse numai atât'a mi-pare reu, cà „Luminatoriulu“ in numerulu, in carele a gatatu cu aratarile dela sinodulu din Arad si cu invinovatirile asupra capului diecesei nóstre, in acél'a-si numeru dà de scire cetitoriloru sei, cà n'are voia sè se mai tiparésca — pana la tótna. — Poftim! Acuma dt'a ce ai de facutu? — In timpulu din urma incepusesi si dta a fi mai viuu óre-cum, serieai in fóia despre lucruri, cari ne atingu mai de aprópe; noi preotii dela sate abia asteptamu se ni-o aduca post'a, — cauta deci si te tiene de firulu apucatu dóra cumva vei p'ricinuí cà „Luminatoriulu“ se nu zavorésca pana la-tótna. Crede-mi Iubite nepóte! cà mi este mult pana atunci; eu acúma asiú fi vrutu se andu respunsulu „Luminatoriului“ din punctu in punctu, precum Dt'a in fói'a Dtale restorni din firu-in-peru tóte v o r b e l e „Luminatoriului“ totu numai prin f a p t e l e sever-site de Prea Santia Sa capulu diecesei nóstre. Inkr'adever Iubite nepóte! déca se afla in lume sufletu de omu si inca romanu ortodocsu si mai alesu in dieces'a nóstra a Aradului, carele se indrasnésc a invinovati in publicu cu ceva lucru vrednicu de insemnatu pre Archiereulu nostru, — acelu omu fia nainte pregatitu cà va pati rusine, pentrucà ori-ca a vorbitu clevele, ori-cà interese mersi ave personali l'a indemnatu a pasi la ivéla, in amen dóue aceste in-templari adevverulu iese (si se nu cre dá cinev'a cà

n'ar iesi) la lumina — si éta rusinea gat'a! — Noi preotii cei betrani, cari am vediutu multe si bune si rele, asia scimu si vedemu, si despre aceea suntemu convinsi (cei teneri nu potu sci de cât pôte din carti au dela noi betranii), că Prea Santi'a S'a, Episcopulu nostru a facutu pentru dieces'a n'otra mai mari si mai multe fapte bune decât toti la olalta cei inainte de densulu, incependu numerulu acestor'a dela anulu 1669 cu Isaia Diacovicu.

Cei cari lu-bêrfescu in viéti'a loru n'au facutu vre-o fapta vrednica de insemnata si deci n'aru fi vrednici nici se se apropie macar de cei-ce stralucescu prin faptele loru, n'esperit'orie si prin cari si pana acuma si-au eluptatu locu in istori'a bisericeii si natiunei n'ostre; deci nici o mirare déca unii cá acesti clevetitori si resvretitori patiescu rusine si ramanu de mintiuna naintea lumei. Asia se si cade.

Cu tôte acestea Iubite Nepote! se nu credi că d'ora asiu fi maniosu, sum nacajitu inse că nu voiu ceti in curêndu respunsulu „Luminatoriului“ carele se intunecă grabnicu si pe neastepitate tocmai candu aveamu mai mare pofta de elu. Pana la t'omna o se remanemu dara numai cu „Tribuna“, carei'a i-place a bagá de vina altor'a, si dens'a apoi se nu faca nemica (alt'a insémna a scrie si alt'a a face), carea se tiene de acea partida, a carei'a membrii (precum se dice) s'au indeletnicitu a vedé faptele altor'a, dar pre sine nu se vedu, că nu facu n e m i c a. — Intr'adever frum'osa partida! Óre ce se va alege din ea?

Unu lucru se nu uiti, iubite nepôte, si se ti-lu insemnezi bine, ca daca s'ar mai intemplá sè se mai lovésca de unii seau de altii in capii bisericeii si in feciele bisericesci, se nu le mai treci cu vederea, cá pana acum, ci se-ti faci detorinti'a, cá si in numerulu trecut cu artiellii „Luminatoriului.“ Asia se cade, si noi preotii dela sate cu dreptu cuventu asceptámu acést'a dela Dt'a.



Iacob Bolog'a.

Cu privire la inmormentarea multu regretatului Iacob Bolog'a cetimu in „Telegrafulu Romanu“ urmátorele:

Trist'a scrie despre mórtea neastepitata a consilierului aulicu Iacob Bolog'a, s'a respânditu cu iutiél'a fulgerului atât aici in Sibiu, cât si in cele mai extreme puncte ale monarchii n'ostre precum si preste granitie.

Inca in diu'a mortii amicii, cunoscutii si stimatorii defunctului din Sibiu s'au grabitu a-si esprimá condolenti'a loru membriloru familiei personalu, depunêndu cei mai

multi — in semnu de stima — pe cosciugulu defunctului unu numeru insemnatu de cununi.

Telegrame.

In mare parte inca in diu'a mortii si a esprimatú condolenti'a lor intristatei familiei cei mai distinsi barbati ai natiunei pe cale telegrafica.

Dintre cei cari pe cale telegrafica si-au esprimatú condolenti'a — incât ne este cunoscutu — insemnamu: Preasanti'a Sa Ioanu Popasu, episcopulu Caransebésului; Preas. Sa. Ioanu Metianu, episcopulu Aradului; Ilustri Domni Alecsandru si Eugen Mocsonyi; mai departe D. D: N. D. Racovitia (Bucuresci); Comitetul fundatiunei „Gozsdu“ (Bpesta); Institutele de credit: „Ardelean'a“, „Ariesian'a“, „Auror'a“, „Bistritian'a“, „Furnic'a“, „Hatiegan'a“, „Huniador'a“, „Sebesian'a“, „Silvani'a“, „Victori'a“ si filial'a „Albin'a“; Baiulescu si Dr. Bozocanu, in numele „Asociatiunei pentru promovarea meseriiloru“ (Brasiovu); Barb. Todea si Crisanu in numele departiemêntului XVII alu Asoc. trans. etc. (Reghin); George Pop (Basesci); Dr. Ioan Ratiu (Turd'a); Famili'a Gall; Famili'a Puscariu (Bpesta); Florian (Székely-Udvarhely); Emma Szerb si R. Miculescu (Bpesta); Iuliu si Carolin'a Coroianu (Clus); Dr. V. Maniu (Oraviti'a); Dr. Petco si famili'a (Dév'a); Nicolau Zigrea (Oradea-mare); E. Traila (Timisiór'a); Dr. Iancu Metianu (Zer-nesti); Aug. Hamsea, I. P. Dessean, Ign. Pap, T. Ceontea, Dr. P. Pipos, I. Beles, Tr. Puticiu, G. Purcariu si A. Caracioni (Arad); N. Manegutiu (Poian'a); Dr. Neagoe, (Bucuresci); Ilariu Duvlea, I. Dan, I. Turcu, Cosgariu, Chisiereanu si Degenariu (Fagaras); Famili'a Sorescu (Brasiova); G. Siagau si George Siandor (Reghinin) famili'a Iosof (Bucuresci); Basil Michail Lazar (Sinai'a); Dr. I. Michu (Orastie); Iosif si Catinc'a Puscariu (Brasiovu); P. Dim'a (Brasiovu); Mari'a si Laurentiu Maximilian (Brasiovu); Alecsiu si Lucreti'a Olariu (Dév'a) Teclu (Vien'a); Victoru Popescu (Brasiovu); Dr. N. Pop (Brasiovu); Iosif si Veturi'a Roman (Oradea-mare); capitanulu Hummel (Brasiovu); Fink (Brasiovu); Basiliu si Aureli'a Jurc'a (Saraseu); Ravec'a Gaitanariu (Brasiovu); Zinc'a Petricu (Brasiovu); Gavrilu Manu (Desiu); Dionisiu Roman (Mediasu); inginerulu Popovicu (R.-Sarat); Petru Piposiu si Fani Maniu (M.-Osorheiu); Dr. Ciurcu (Vien'a); locotenu Pop (Brasiovu); Persienariu (Brasiovu); I. V. Barcianu (Timisiór'a); N. Popovicu prof. (Brasiovu); Parasciv (Sebesiu); H. Longhin si soti'a (Dév'a); C. Flustureanu (Brasiovu); Archimandrescu (Brasiov); Steriu (Brasiovu); Dr. A. Isacu (Clusiu); Diamandi Manole (Brasiovu); Dr. Otrobán (Brasiovu); Dr. A. Muresianu (Brasiovu); Leitinger (Brasiovu); fam. Pop'a (Blasiu); F. St. Siulutiú (Blasiu) fratii Mihalovicu (Brasiovu); Boart'a, mare proprietariu (Beliu); Bucur Popovici (Hatiegú); Elis'a Muresianu (Ploesci); S. G. Sav'a (Brasiovu); Farra (Brasiovu); Adel'a Olteanu (Craiov'a); Lecca (Bucuresci); Ghenovicu (Brasiovu); famili'a Schiau (Bpesta); Gamulea (Brasiovu); Sandru (S'ghisór'a); Uveges (Brasiovu); famili'a Damianu (Brasiovu); Dr. Calefariu (Seliste); Dr. Popasu (Vien'a); Dr. Cloaje (Ploesci) si P. Rotariu (Timisiór'a.)

Deputatiuni.

Prin reprezentanti si a esprimatú condolenti'a loru fati'a de familie, precum si prin participare la inmormentare si-a esprimatú stim'a fatia cu defunctul despartiemintele Asociatiunei transilvane:

a) despartiementulu Brasiovlui prin delegatii: Petru Nemesiu, notariu publicu, George Pop, comerciantu si Ioan Lengeru adv., toti din Brasiovu,

b) despartiementulu Blasiului prin delegatii: A. Ve-

stemianu, canonicu, I. M. Moldovanu, canonic, V. Olteanu advocat si L. Ciato advocat, toti din Blasiu si

c) despartimentulu Abrudului prin delegatii: Alexandru Filip, adv. din Abrud si A. Danciu proprietariu din Bucium-Cerb.

Afara de aceste s'a prezentata la inmormentare inca si alte multe deputatiuni din comunele fruntasie din jurul Sibiului.

Inmormântarea.

Unu actu mai serbatorescu de multu nu s'a sevêrsitu in orasiulu nostru. Pela 2 ôre dupa amêdi strad'a Cisnădiei inaintea locuintei defunctului erá undesuita de multime de ômeni.

Curtea cea larga din cas'a archidiecesei, unde locuía reposatulu erá plina cu elit'a publicului Sibiianu, reprezentantii tuturor diregatoriilor de aici si de ômeni fruntasi de pela sate. Am vedutu ômeni din mari departari, cari au venitu se dea mortului ultimulu tributulu de iubire si recunoscintia, cari nu au pregatatu a osteni spre a dá mortului sarutarea cea mai de pe urma — vorbindu cu cuvintele bisericiei.

In fundul curtii erá facutu unu catafalcu, juru imprejuru intréga curtea erá impodobita cu arbori verdi, si presarata cu érba verde, ceea ce îi dá totului unu aspectu frumosu. Sub unu baldachinu frumosu erá asediatu unu fotoliu pentru Escelenti'a Sa Inaltu Preasantitulu Domnu archiepiscopu si metropolitu Miron Romanul, in jurulu catafalcului erau asediate scaune pentru membrii din familie, si honoratorii veniti la actulu inmormentari.

Pela 3 ôre s'au prezentatu corporativu membrii din directiunea Albinei, comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, corpulu functionariloru dela „Albin'a“ comitetulu parochialu din Sibiiu-Cetate, scól'a civila de fete a Asociatiunei dimpreuna cu corpulu profesoralu, scól'a inferiôra de fetitie a reuniunei femeiloru romane din Sibiiu, corporatiunile din afara.

Precisu la trei ôre a sositu Escelenti'a Sa, In. Preasantitulu domnu archiepiscopu si metropolitu Miron Romanul, si asistatu de archimandritulu Dr. Ilarionu Pusicariu, protosincelulu Nicanoru Fratesiu, protopresviteri: Moise Lazaru, Zachari'a Boiu si Ioanu Candea, presviteri: Ioan Ghibu, Petru Simtionu si Georgiu Bobesiu si protodiaconi: Dr. Ioanu Crisianu si Sergiu Medeanu, au inceputu ritualele prescise la ingroparea mireniloru. Dupa stropirea trupului, s'a adusu cosciugulu in curte si s'a continuatu ceremoniele funebrale. Cantarile au fost esecutate de corulu eleviloru din seminarulu nostru archidiececanu sub conducerea parintelui spiritualu Dumitru Cuntianu.

Cuventarea funebrala o a rostitu eminentulu nostru oratoru, domnulu protopresviteru si asesoru consistorialu Zachari'a Boiu. Incependu dela tectstu din sant'a scriptura: Sia incetatu Iacob de a mai invetiá pe fii sei, si s'au intinsu pe patulu de mórte, si a muritu, — oratorulu a continuatu in facerea de asemenari intre Iacob patriarchulu si intre Iacobulu nostru din cosciugu, intre rob'i egipténa a poporului israilteanu si rob'i sufletésca, la care este condamnatu poporulu nostru, promisiunea facuta israilteniloru, cà vor vedé cât mai curend pamentulu fagaduintii, si credinti'a nôstra, cà prin comuna conclurare ne vom emancipá si noi de sub jugulu robiei de adi. A continuatu apoi cu fasele principale din viati'a defunctului si a incheiatu cu iertaciunile, cari in cuventarile nôstre funebrale au asia de mare importantia.

La 4 ôre si jumetate s'a pornitu conductulu spre cimiteriulu din suburbiulu inferiroru. In frunte erá unu

tineru cu stiharu negru, purtandu o cruce, a urmatu scól'a de fete a Asociatiunei transilvane si a reuniunei femeiloru romane din Sibiiu, cursulu teologiloru si preotiméa, care celebrá. Dupa acestea urmá unu caru cu cununile de flori, apoi celu cu cosciugulu, dupa care s'a insiratu famili'a reposatului, corporatiunile diferite si publiculu numerosu.

La morment s'au tienutu doue cuventari, un'a din partea domnului Georgiu Baritiu in numele comitetului Asociatiunei, alt'a din partea domnului Dr. Petru Spanu, profesorulu la scól'a civila a Asociatiunei, in numele junimei.

Sub tot decursulu acestoru ceremonii nori grei erau gramaditi deasupra nôstra si amenintiau cu o furtuna. Plói'a inse a fost cu crutiare, si numai dupace cosciugulu s'a lasatu in grópa a urmatu o plóie lina, plóie dulce de vara, dupa cum a fost si intrég'a viétia a defunctului: lina, dulce, plina de iubire si fapte bune.

Scolariulu dupa scóla.

E constatatu pe deplinu, cà ce anume insemnéza a fi omu cultivatu, e sciutu de toti folosulu invetiaturii, precum si acei'a, cà cât e de reu a fi omu neinvetiatu.

Acést'a apoi o scie fie-care omu, pana chiar si celu mai din urma omu alu societátii, de si nu in asemenea mesura, cá, spre esemplu, omulu mai inaintatu in cultura, totusi inse scie, cà bine e a fi omu invetiatu si reu neinvetiatu.

De aici apoi vedemu cum multi silescu la invetiatura, toti din tóte partile sacrifica tóte pentru invetiatura, vedindu-i folosulu ei celu mare. Pe langa tóte acestea, putiena rcéla facia de scóla, se póte observa la poporulu mai de rendu, la ômenii dela sate. Êr receal'a acést'a provine de acolo, cà bætii, cari au frecuentatu prelegerile, devenindu barbati, au uitatu tot ce a invetiatu si déca mai sciu ceva, sciu se-si mai scrie numele loru, dar si acel'a cât se póte de reu, de o parte, ér de alta parte, sunt fôrte multi dintre cei-ce au invetiatu carte, cà — ôre-cum — nu prea punu un'a pe alta, cum am dice, nusu destulu de astringetori. „Pentru-ce se-mi tramitu eu prunculu meu la scóla atunci, cand n'am nici unu folosu; la scoli mari nu sum in stare se-lu tramitu, aici la noi — vedu eu, cà multi a fost la scóla si astadi nu sciu nimic, a dobanditu atât, c'a perdutu timpulu cât au amblatu la scóla“ — 'mi dicea badea Ion, când i-lu sfatuiam se-si tramita prunculu la scóla: „Nu vedi Dt'a — continuà badea Ion — cà cela si cela, apoi érași cela si cela, afara de vre-o câtiv'a dintre care sciu carte, mai toti si-a mâncatu averile loru remase dela parinti, ér lui badea Georgiu, cà nu scie carte, i merge bine, inca destulu de bine.“ Si vorbindu dreptu, cam la cale le dice badea Ion asla cum se dice, cu putiena abatere, pentru-cà tot ce dice, dice din esperintia.

Scolariulu invétia, si mai alesu adi, fôrte multe in scól'a poporala, si castiga fôrte multe invetiaturi pentru viétia. N'am invetiatu inse tot, ci — ôre-cum, i-s'au aretatatu directiunea in care are se mérga si numai mergendu si-va ajunge scopulu, càci la din contra, tot ce au invetiatu fôrte curundu uita. Unu omu, care au studiatu universitatea, omu cu invetiaturi vaste, déca nu continua cu studiarea, a-se perfectoná prin sine la urm'a urmelor, devine acei'a ce au fost atunci, când au intratu prim'a data in scóla.

Fôrte la locu se póte asemená omulu cu o gradina, carea, de si au fost bine cultivata, lasandu-o in scirea Dlui, negligata, devine un'a dintre cele mai selbatice gra-

dini, plina cu tot feliulu de plante, cari nu-ni aduce nici unu folosu.

Asia se intempla cu unu omu studiatu, ce se dicemu atunci de acel'a, care n'au studiatu, asia dicendu, in proportiune cu primulu, mai nimicu si, dupa-ce ésa din scóla, nu se mai ocupa de feliu cu cetitulu, ci, imbiindu-i-se ocaziuni, intra in societáti stricate si, la urm'a urmeloru, devine si elu unu membru alu acestei'a. Va se dica, pe langa scóla, trebue instituite si inca alte institutiuni, cari apoi au se fie nesce continuative a scólei poporale, prin medilocirea caror'a se continuámu de unde scól'a au lasatu, se desvoltámu gustulu cetitului cu tot feliulu de lecturi acomodate priceperii lui. Cáci sciutu este, cá nu-mai acelu lucru e facutu asia precum se cuvine, când acel'a lu-face omulu cu voi'a, are aplicare spre acei'a; de aceea ar fi fórté de doritu, cá se aflámu o astfelu de institutiune instituita pre langa scól'a poporals, ca prin midilocirea acelelea se facemu pre omu atragatoriu spre tot ce e bunu si frumosu, adeca asia, cá elu insusi se aiba atragere spre acei'a, din indemnulu seu propriu, fara nici o presiune facuta asupra lui.

Si in punctulu acest'a ar fi fórté bine, déca s'ar luá in discutiune acést'a cestiune de ómeni mai esperti, de ómeni mai cu praxa, cari au servitu mai multi ani la al-lariulu educatiunii poporului, ca asia apoi, noi, cesti mai teneri cu putiena praxa, se invetiámu si invetiandu se ne punemu la lucru. Si nime nu e in stare a deslegá tem'a acést'a asia precum se cuvine, ca si acela, carele o desléga din propri'a intuitiune, din esperientia. Si nu lucru usioru e a deslegá tem'a acést'a, luandu in considerare natur'a diferita a singuraticiloru individi, cari sunt chiemati a conduce astfelu de institutiuni, precum si alte multe pedeci, cari obvinu inainte. Pe langa tóte acestea, sum de credinti'a aceea, cá vom primi desluciri si in punctulu acest'a, dar pana atunci noi, cesti mai teneri, se fimu cu putiena rabdare.

Galsi'a, la 4. Maiu 1888.

Invetiatoriulu.

D i v e r s e.

* **Himen.** Dlu *Corneliu Lazaru* candidatu de preotu alu diecesei Aradului, fiulu avocatului *Vasiliu Lazaru* din Vascau, alesu de parochu-preotu in Almasiu protopresviteratulu. Buteniloru, adi in 29. Maiu (10 Iunie) la 5 óre post-merid. isi va serbá cununii in biserica ortodocsa romana din Almasiu cu amabil'a Dsióra *Aniti'a* fiic'a Dlu *Ioanu Groz'a* protopopu al Halmagiului. Gratulámu junei parchi, dorindu-le viétia fericita.

* **Cuventari bisericesci si funebrali, tomulu II** de *Iosif Ardeleanu*, parochu in Chitighazu s'au pusu deja sub tipariu, si vor aparé in curendu.

* **Multiemita publica.** Subscriulu in numele comunei bisericesci *Monés'a* nu-tienu de placuta detorintia a esprimá si pre acést'a cale cea mai profinunda multiemita dlu *Simeon Buda* si sociei sale, dnei *Elen'a*, cari au donatu pre seam'a santei nóstre biserici unu acoperementu pre analogu si doue sfesnice. Ddiu se-le respaléscu acést'a frumósa fapta, seversita pre altariulu biserice. *Monés'a* in 15. Maiu 1888. *Georgiu Lazar*, pres. comitetului.

† **Necrologu.** *Elisavet'a Dronca* nascuta *Bocico* ee *Siebén* cá socia, *Ioanu Dronca* preotu ort. romanu si *Torentiu-Sirguitoriu* cá fii, *Iustin'a Dronca* nascuta *Ardeleanu* si *Flórea Magyar* cá norori, *Valeriu (Alecsandru-Iosif) Dronca* si *Alecsandru* cá nepoti, si in numele tuturoru radeniiloru, cu nespusa durere anuncia, perderea prea bunului sociu, parinte, socru, parinte vete-

ranu — nu altcum cumnatu, unchiu si amicu *Georgiu Dronca*, preotu ort. romanu in Sicul'a in 27. Maiu (8. Iunie) 1888 la 1 óra dupa amédi in etate de 59 ani, dupa unu morbu indelungatu, primindu pe patulu sufertieloru St'a cuminecatura, si-au datu sufletulu in mânele adeveratului judecatoriu — servindu la altariulu Dlu cu rívna unu siru de 39 ani. Remasitiile pamentesci la 29. Maiu (10. Iunie) 1888 a. m. la 8 óre se vor duce in sant'a biserica dela localitatea propria, dela óra 2—3 dupa amédiadi, se va celebrá servitiulu divin; ér dupa aceea se vor depunu spre odichna eterna, in „cript'a familiara,“ carea este edificata in posesiunea proprie de langa cimiteriu. Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuvantata!

* **Necrologu.** Precum aflámu cu durere confratele nostru, parintele *Georgiu Micul'a*, parochu in *Ternov'a* a incetatu din viétia *Vinere'a* trecuta la 6 óre deminétia. Pre reposatulu lu-deplange neconsolabil'a-i socia si 4 prunci orfani, precum si intragu poporulu nostru din *Ternov'a*, carui'a i-a servitu cu credintia si devotamentu. Esprimandu-ne condolenti'a nóstra facia de famili'a remasa in daliu, reposatulu i-dicemu, cá sufletulu lui *Dumnediu* se-lu asieze cu dreptii, ér oseminteloru lui se-le fia tierin'a usióra!

† **Necrologu.** *Iulin'a Petrisioru* nascuta *Thébi* dupa unu morbu scurtu in etate de 24 ani ai vietii si 4 ani ai fericitei casatori in 22/10 Maiu a incetatu a mai trai; lasând in doliu pe neconsolabilulu seu sotiu *Dimitrie Petrisioru* invetiatoriu in *Gepiu Cottulu Bihoru* pe fii *Aureliu* si *Dimitrie*, apoi pe fratii *Ladislau Mihaiu* si *Iulian'a Thébi*, precum si pe socr'a *Eufroni'a Flóre Petrisioru*. — Remasitiile pamentesci ale defunctei s'au petrecutu la locurile eterne in 24/12 Maiu. — Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuvantata!

* **Multiamita publica** despre banii incursi, cu ocaziunea siedintiei publice, arangiata de: „Societatea de lectura“, a tinerimei dela institutul ped.-teologicu din Arad, la 1/13. Maiu a. c., — cá oferte maritimóse in favorul bibliotecii societátii, din partea urmatorilor Dmni: *G. Besian* preot in *Chisiu-Laz* 5 fl, *G. Florescu* propr. in *Arad* 5 fl, *Teodor Papp* not. com. *Comlausiu* 4 fl, *Dr. G. Vess'a* medic *Socodor* 3 fl, *P. Chirilescu* protopresv. *Chitighaz* 2 fl, *S. Cornea* preot *Repsig* 2 fl, *N. Costan* locot. c. r. *Arad* 2 fl, *T. Filip* protopresviter *Pestisiu* 2 fl, *Dr. C. Groz'a* medic *Gurahontiu* 2 fl, *G. Lungu* preot *Ponór'a* 2 fl, *Dómn'a Carolina Nutt'a* *Arad* 2 fl, *Eli'a Moga* protopresv. *Rabagani* 2 fl, *St. Novac* 2 fl, *P. Papp* adv. *Beusiu* 2 fl, *Dr. G. Plopu* adv. *Arad* 2 fl, *D. Popovicu* preot *Otlac'a* 2 fl, *Moise Popovicu* preot *Cieff'a* 2 fl, *Emeric Ravasz* fotograf. *Arad* 2 fl, *M. Russu* 2 fl, *Dr. Suciu* sublocot c. r. *Arad* 2 fl, *Ioan Suciu* not. com. *B. Comlosiu* 2 fl, *St. Tamasidan* preot, *Pecica-romana* 2 fl, *N. Titione* capit. c. r. *Arad* 2 fl, *N. Zaslo* preot, *Ieleusiu* 2 fl, *Nic. Zigre* adv. *Oradea-mare* 2 fl, *N. N.* 2 fl, *Nic. Ardelean* officiant *Arad* 1 fl, *Babescu* *Arad* 1 fl, *Belesiu* preot *Odvosiu* 1 fl, *I. Belesiu* adv. *Arad* 1 fl, *Dn'a Iul. Bocsian Curticiu* 1 fl, *T. Ceontea* prof. 1 fl, *I. Cióra* preot *Micalaca* 1 fl, *Dómn'a Comlosian* *Arad* 1 fl, *I. Cornea* 1 fl, *Dn'a M. Curea* 1 fl, *I. P. Dasseanu* adv. *Arad* 1 fl, *Elia Dogariu* cap. *Arad* 1 fl, *A. Filip* 1 fl, *Dsiór'a Mariór'a Golometi* *Arad* 1 fl, *I. Groz'a* protopresv. *Halmagiu* 1 fl, *Drnd I. Groz'a* preot *Almasiu* 1 fl, *Augustin Hamsea* ref. consist. si director *Arad* 1 fl, *I. Herbai* 1 fl, *F. Lessetz* *Arad* 1 fl, *I. Luca* subjude reg. 1 fl, *I. Lungu* subjude reg. 1 fl, *Dn'a Magdu* *Arad* 1 fl, *V. Mangr'a* ieromonach *Arad* 1 fl, *Ig. Marginean* capit. c. r. *Arad* 1 fl, *E. Mihai* comere. *Pesac* 1 fl, *I. Morarescu* 1 fl, *Nicotino-*

vicu 1 fl, G. Oprean preot Valcani 1 fl, Traian Pacu 1 fl, G. Papp archiv. consist. Arad 1 fl, Dr. P. Puposiu prof. Arad 1 fl, Teodor Petroviciu preot serb. Arad 1 fl, Alecsiu Popoviciu preot Ciaba 1 fl, G. Purcariu contabil consist. Arad 1 fl, Drnd Tr. Puticiu prof. Arad 1 fl, A. Rocnean Arad 1 fl, E. Roman 1 fl, V. Russu 1 fl, Dsór'a Rubenescu Arad 1 fl, Dr. I. Trailescu prof. Arad 1 fl, P. Tempea v. protopresv. Toracul-mare 1 fl, I. Vuculescu 1 fl, Iul. Vuia inv. B.-Comlosiu 1 fl, M. 51 cr, S. B. 50 cr, N. N. 50 cr, Tit. Gulesiu Semeac 50 cr, N. Iuliani 50 cr, T. Lazar adv. Oradea-mare 50 cr, Ilica inv. Buteni 50 cr, N. Merca 50 cr, Olariu preot Gaiu 50 cr, Tr. Vatian 50 cr, A. P. 40 cr. — Ulteriorminte ni s'a trimis pe calea postala 6 fl, din partea Ilustritatei Sale Dl. Mocsanyi propr. mare in Capolnasiu. Primésca deci m. on. Public si pe acésta cale publica, cea mai profunda multiamita, pentru sprijinul oferit. — Arad, la 8. Iunie 1888. st. n. V. Magdu, secretariu. George Micléu, cassariu.

CONCURSE.

Pe bas'a decisului Venerabilului Consistoriu dto 3/15. Martie a. c. Nr. 690 se escrie concursu pe capelani'a temporala infiintata pe langa betranulu parochu George Opreanu din Valcaniu, in protopresviteratul B.-Comlosiului, cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele capelanului sunt: jumetate din tóte venitele parochiei betranului parochu si adeca: din sesiunea parochiala, stola si biru, cari dau unu venitu anualu pe partea capelanului 400 fl. v. a.

Parochi'a fiind de class'a prima dela recurrenti se cere cualificatiunea prescrisa pentru parochii de class'a prima, si recurrentii au se-si substérna recursele ajustate cu tóte documentele necesarii administratorului protopescu Paulu Tempea in Nagy-Torák, per Nagy-Beckerek, Cottulu Torontál, si a-se presentá in St.-Biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantare respective predicare.

Se obsérva cá in lips'a de recurrenti cualificati pentru parochii de class'a prima, se voru admite in candidatiune si recurrenti cu cualificatiune pentru parochii de class'a a II-a. —

Valcaniu, la 15/27. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA, adm. protop.

Conformu ordinatiunilor Venerabilului Consistoriu dto 14. Martie a. c. Nrii 567. 568. si 6 Aprilie a. c. Nr. 1556. se publica concursu pentru deplinirea ambelor statiuni invetiatoresci devenite vacante din Siomoschesiu, (inspectoratul Sieprensiu, comitatulu Aradn, protopresviteratul Borsineu) cu terminu de alegere pe 14. 26 Iunie a. c. adeca Marti dupa Rusali.

Emolumintele invetiatoresci la fiesce care scóla s'a inbunatatitu si suntu: 1) In bani gata 300 fl.; 2) 12 orgii lemne din care se va incaldi si sal'a de invetiamentu. 3) Pamentu 4 jugere parte aratoriu parte fenatiu. 4) Cuartiru naturalu cu gradina de legumi. 5) Pentru conferintie 10 fl. 6) Dela inmormentari unde va fi poffitu 40 cr. 7) Pentru curatitulu si incalditulu scólei se va ingriji comun'a.

Aspirantii la aceste postari, sunt avisati, recursele lor provédute cu tóte documintele prescrise, cu decretulu din limb'a magiara si cu atestatu de portarea loru morala de pana acumu — adresate comitetului parochialu din Siomoschesiu — a le tramite subscrisului inspectoru sco-

lariu pana inclusive in 11/23 Iunie a. c. in Miske p. u. Nagy-Zerénd, avendu recurrentii in vre-o Dumineca séu serbatóre a-se presentá la sant'a biserica, pentru de a-si areta desteritatea in cantu si tipicu. Cei ce voru dovedi ca suntu in stare a conduce corulu vor fi preferiti. Siomoschesiu, 7/19. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: IOANU AVRAMU, parochu si inspect scl.

Se escrie pentru indeplinirea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala din comun'a Duudu, dieces'a Aradului cerculu inspectoralu alu Siriei, cu terminu de alegere pre 24. Iuniu (6. Iuliu) 1888. — Cu acestu postu suntu impreunate armatórele:

Emoluminte:

- 1) Salariulu banescu de 150 fl.
- 2) Unu patrariu de pamentu estravilanu.
- 3) Doispredece sténgini de lemne din cari se va incaldi si scól'a.
- 4) Pentru scripturistica 8 fl.
- 5) Diurne si preiunctivia la conferintie 18 fl.
- 6) Pentru curatoratul scólei 14 fl.
- 7) Dela inmormentari unde va fi poffitu va primi:
 - a) dela básti mici 30 cr.
 - b) dela inmormentare mare cu liturgia 1 fl. ér fara liturgia 50 cr. si in fine,
- 8) Cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu au pana in 21. Iunie (3. Iuliu) a. c. a-si suscerne petitiunile lor adresate comitetului parochialu din Duudu, protop. si inspectorului Georgiu Popoviciu, in Világos ajustate conform statutului organicu.

Recurentii suntu poffiti a-sé presentá in sânt'a biserica pentru a-si aretá desteritatea in cântari si tipicu, cáci alesulu va fungá fara alta remuneratiune si cá cantoru alu bisericei.

Duudu, la 1. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu concerninte.

Conform decisului Ven. Consistoriu Dto. 14. Ianuarie a. c. Nr. 94. escrienduse concursu pe capelani'a temporala infiintata pe langa betranulu parochu devenitu nepotintiosu Serafim Crisianu din Igrisiu, in Protopresviteratul B.-Comlosiului, si fiind numai unu recurrentu, Comitetulu parochialu, escrie nou Concursu pe acea Capelanie cu terminu de 30 zile dela prim'a publicare.

Emolumintele Capelanului suntu: jumetate din tóte venitele parochiei betranului parochu, si adeca: din Sesiunea parochiala, stola si biru, care dau unu venitu pe partea Capelanului de 400 fl. v. a. pe langa care venitu alegendulu Capelanu sub timpulu capelaniei Sale póte avea prospectu de a capetá in folosintia si o parte din sesiunea parochiei reduce.

Astfelu parochi'a fiind de class'a primá, dela recurrenti se cere pe langa Cualificatiunea prescrisa de lege ca, recurrentii se se presenteze in sfant'a biserica spre a-si areta desteritatea in cantare respective predicare, si a-si substerne recursele ajustate cu tóte documintele necesarii P. O. D. Adm. ppscuc Paulu Tempea in Nagy-Torák per Nagy-Beckerek Cottul Torontál.

Din Siedinti'a Comit. paroch. tienuta in Igrisiu la 8/20. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA m. p., adm. protopescu.